בעזהשי"ת

קוּנְטְרֵס

רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶּער

וָואס דָאס אִיז אַ וואוּנְדֶערְלִיכֶע שִׁיעוּר אַרַיינְצוּבְּרֶענְגֶען אִין אוּנְז דִי רֵיינֶע אוּן קְלָארֶע אֱמוּנָה אִין בַּאשֶׁעפֶּער, וִוי אוֹיךְ עֵצוֹת אוּן הִתְחַזְקוּת וִויאַזוֹי אַדוּרְךְ צוּ גֵיין דֶעם לֶעבְּן בְּשָׁלוֹם.

פָאַרְגֶעלֶערְנְט דוּרְךְ

כְּבוֹד קְדוּשַׁת הָרַב הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא"שׁ זי"ע

פַּרְשַׁת דְבָרִים תשע"ב

גֶעבּוֹיעֶט אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, אֲדוֹנֵינוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן אוֹיף דִי וֶוערְטֶער פוּן זַיין תַּלְמִיד, מוֹרֵינוּ הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ

רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

אוּן עֶס אִיז צוּזַאמְגֶעפְלָאכְטְן מִיט פְּסוּקִים פוּן תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, אוּן מַאֲמָרִים פוּן אוּנְזֶערֶע הֵיילִיגֶע חֲכָמִים פוּן גְמָרָא אוּן מִדְרָשִׁים אוּן הֵיילִיגְן זוֹהַר.

עֶס אִיז גֶעבְּרֶענְגְט גֶעוָוארְן צוּם דְרוּק
דוּרְךְ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב - נוּא יָארְק יצ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש
וויליאמסבורג
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש
בארא פארק
4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש
קרית יואל
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש
קרית יואל
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש
בלומינגראוו
24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש
מאנסי
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש
ירושלים
רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

היכל הקודש
בני ברק
רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715

נדפס ע"י
קרן הדפסה
היכל הקודש
2623 State Route 52
Liberty, NY 12754
718.387.2691
www.BreslevCenter.com

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב
212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב
212.444.9169

רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶּער

א.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן ס״ז): אַז נָאכְן חוּרְבָּן בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז גֶעוָוארְן אַ מוֹרָא׳דִיגֶע הַעֲלָמָה, [דֶער בַּאשֶׁעפֶער אוּן דִי אֱמֶתֶ׳ע צַדִיקִים זֶענֶען פַארְדֶעקְט אוּן פַארְהוֹילְן] אוּן דִי שְׁכִינָה גֶעפוּנְט זִיךְ בַּיי מַעֲרָב זַייט, אוּן דָארְט קְלָאגְט זִי אוֹיפְן בִּיטֶערְן חוּרְבָּן. וֶועגְן דֶעם אִיז מַעֲרָ״ב רָאשֵׁי תֵּיבוֹת; רָ׳חֵל מְ׳בַכָּה עַ׳ל בָּ׳נֶיהָ, רָחֵל וֵויינְט אַז אִידְן זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען אִין גָלוּת. דָאס הֵייסְט; עֶס אִיז דָא

מִזְרָח וָואס דָאס אִיז פָּנִים, און דִי מֶענְטְשׁ זֶעהְט דִי זַאךְ פַאר זִיךְ, פַארְקֶערְט אִיז אוֹיךְ דָא מַעֲרָב וָואס דָאס וֶוערְט אָנְגֶערוּפְן; אֲחוֹרַיִים, וָואס מֶען זֶעהְט נָאר פוּן אוּנְטְן, און אוֹיף צוּרִיק, דָאס הֵייסְט אַז מֶען זֶעהְט נִישְׁט גָארְנִישְׁט, וָואס דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶער גָלוּת.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן ז): אַז דֶער עִיקָר גָלוּת אִיז נָאר וֶועגְן עֶס פֶּעלְט אֱמוּנָה. וַוייל וֶוען אַ אִיד הָאט אֱמוּנָה אִין בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים אִיז נִישְׁט שַׁיָיךְ בַּיי אִים קַיין גָלוּת, וַוייל וואו עֶר זָאל נָאר נִישְׁט גֵיין טְרֶעפְט עֶר דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער, אָבֶער אַז אַ מֶענְטְשׁ שְׁפִּירְט נִישְׁט דֶעם בַּאשֶׁעפֶּער, דָאס אִיז דֶער גְרֶעסְטֶער גָלוּת.

דֶערְפַאר אַז אַ מֶענְטְשׁ הָאט נִישְׁט קַיין אֱמוּנָה, קֶען עֶר זַיין בַּיי זִיךְ אִין שְׁטוּבּ, וָואס דָאס אִיז דִי בֶּעסְטֶע זַאךְ, אַזוֹי וִוי דֶער יְרוּשַׁלְמִי זָאגְט (מוֹעֵד קָטָן ט:): שִׂמְחָה לְאָדָם בְּשָׁעָה שֶׁהוּא דָר בְּתוֹךְ שֶׁלוֹ. דִי גְרֶעסְטֶע שִׂמְחָה פַאר אַ מֶענְטְשׁ אִיז, וֶוען עֶר וואוֹינְט אִין זַיין שְׁטוּבּ. וַוייל אִין זַיין אֵייגֶענֶע שְׁטוּבּ אִין זַיין ד' אַמוֹת הָאט עֶר מְנוּחָה. דָאךְ אָבֶער אַז עֶר הָאט

נִישְׁט קַיין אֱמוּנָה, קֶען עֶר אִין זַיין שְׁטוּבּ, זַיין אִין גָלוּת, אוּן דָארְטְן זַיין נַע וְנָד, עֶר טְרֶעפְט זִיךְ נִישְׁט דָאס פְּלַאץ, עֶר גֵייט אַהֶער אוּן אַהִין, אַרוֹיס אוּן אַריין, וַוייל עֶר וֵוייסְט נִישְׁט וָואס צוּ טוּעֶן פַאר לֵיידִיג־גֵיין.

אָבֶער אַז אַ מֶענְטְשׁ הָאט אַ שְׁטַארְקֶע אֱמוּנָה, דֶעמָאלְטְס ווִי עֶר זָאל נָאר נִישְׁט זַיין שְׁפִּירְט עֶר זִיךְ אִינְדֶערְהֵיים. וָואס דָאס שְׁטֵייט בַּיי שְׁמוּאֵל הַנָבִיא: (בְּרָכוֹת י:): וואוּ עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען אִיז זַיין הוֹיז גֶעוֶוען מִיט אִים. וָואס אִיז דִי הוֹיז? דֶער בַּאשֶׁעפֶער! אוּן וִויבַּאלְד עֶר הָאט גֶעלֶעבְּט מִיטְן בַּאשֶׁעפֶער, וֶועגְן דֶעם וואוּ עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען אִיז דֶער בַּאשֶׁעפֶּער גֶעוֶוען מִיט אִים.

ב.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט וַוייטֶער (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן ס"ז): אַז עֶס אִיז פַארְהַאנֶען מְאוֹרֵי אוֹר, [וָואס זֵיי צִינְדְן אָן לֶעכְטִיגְקֵייט], אוּן מְאוֹרֵי אֵשׁ, [וָואס

צִינְדְן אָן פֵייעֶרְן]. דָאס הֵייסְט אַז וֶוען עֶס וֶוערְט חַס וְשָׁלוֹם פַארְהוֹילְן דִי שֵׁיינְקֵייט אוּן דִי פְּרַאכְט אוּן דִי חֵן פוּנֶעם אֱמֶתְ׳ן צַדִיק, דֶעמָאלְטְס שְׁפִּירְט נִישְׁט אַ מֶענְטְשׁ מֶער דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן עֶס פַאנְגְן אָן צוּ אַרְבֶּעטְן דִי מְאוֹרֵי אֵשׁ, דָאס הֵייסְט דֶער בְּרֶענֶעדִיגֶער יֵצֶר הָרַע אַרְבֶּעט אוֹיף אַ מֶענְטְשׁ מוֹרָא׳דִיג שְׁטַארְק, אוּן דֶער מֶענְטְשׁ וֶוערְט נִכְשָׁל - רַחֲמָנָא לִצְלָן - מִיט תַּאֲווֹת נִיאוּף, אוֹיךְ בְּרֶענְט אִין אִים תַּאֲווֹת מָמוֹן, תַּאֲווֹת אַכִילָה וּשְׁתִיָה, בִּפְרַט דִי תַּאֲוָה פוּן מַחְלוֹקֶת, אַזוֹי וִוי מֶען זֶעהְט אַז עֶס אִיז דָא מֶענְטְשְׁן וָואס הָאבְּן אַ תַּאֲוָה זִיךְ צוּ קְרִיגְן, אוּן טְשֶׁעפֶּענֶען, אוּן קְרִיטִיקִירְן יֶענֶעם רַחֲמָנָא לִצְלָן, וָואס דָאס אִיז מְאוֹרֵי אֵשׁ, אוּן דֶעמָאלְטְס אִיז עֶר אִין גָלוּת. אָבֶּער אַז אַ מֶענְטְשׁ שְׁפִּירְט אַז דֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיז דָא, וָואס דָאס אִיז מְאוֹרֵי אוֹר, אִיז נִישְׁטָא קַיין גְרֶעסֶערֶער תַּעֲנוּג פוּן דֶעם.

צַדִיקִים הָאבְּן גֶעזָאגְט (סֵפֶר הַמַאֲמָרִים מֵהָרַב הַקָדוֹשׁ מַהַרְשַׁ״בּ מִלְיוּבַּאוִויטְשׁ זי״ע): דִי נְשָׁמָה פוּן אַ אִיד אִיז קֵיינְמָאל נִישְׁט גֶעגַאנְגֶען אִין גָלוּת, נָאר דִי גוּפִים

זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען אִין גָלוּת. וַוייל דִי נְשָׁמָה אִיז אַ חֵלֶק אֱלוֹקֵי מִמַעַל, דֶערְפַאר הָאט מֶען גֶעטְרָאפְן אַזוֹיפִיל אִידְן וָואס כָאטְשׁ זֵיי זֶענֶען גֶעוֶוען פַארְוָוארְפְן אִין פַארְשִׁידֶענֶע עֶרְטֶער פוּן דִי וֶועלְט, הָאבְן זֵיי דָארְטְן גֶעטְרָאפְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער, אוּן זִיךְ גֶעקֶענְט דֶערְהַאלְטְן.

דָאס אִיז דֶער גַאנְצֶער סוֹד פוּנֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּי'ן, אוּן אַז דָאס זָאל אַרַיין גֵיין אִין דִי וֶועלְט, וָואלְט פַאר יֶעדְן לֶעכְטִיג גֶעוָוארְן. וַוייל דֶער עִיקָר וָואס דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי לֶערְנְט אוּנְז, אִיז דִי זַאךְ פוּן תְּפִלָּה!.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט גֶעזָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן צ"ג): פַארְוָואס קְרִיגְט מֶען אוֹיף מִיר?! וַוייל חַזַ"ל זָאגְן (בְּרָכוֹת ו: וְעַיֵּין בְּרַשִׁ"י שָׁם): אוֹיף דֶעם פָּסוּק (תְּהִלִּים יב, ט): **כְּרוּם זֻלּוּת לִבְנֵי אָדָם; אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּבְנֵי אָדָם מְזַלְזְלִין בָּהֶן, וּמַאי נִיהוּ? תְּפִלָּה!** תְּפִלָּה שְׁטֵייט אוֹיף דִי הֶעכְסְטֶע פְּלַאץ, אוּן מֶענְטְשְׁן זֶענֶען מְזַלְזֵל אִין דֶעם. הָאט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אוֹיסְגֶעפִירְט: אַזוֹי וִוי מַיין גַאנְצֶע זַאךְ

אִיז נָאר תְּפִלָּה, אִיז מֶען מְזַלְזֵל אִין מִיר, אוּן מֶען מַאכְט לֵיצָנוּת, אוּן מֶען קְרִיגְט אוֹיף מִיר.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אִיז מְגַלֶּה אַזַא מִין לֶעכְטִיגְקֵייט אוּן גֶעטְלִיכְקֵייט, אַז אֲפִילוּ דֶער נִידֶערִיגְסְטֶער מֶענְטְשׁ וָואס זִינְקְט אִין שְׁאוֹל תַּחְתִּית וּמְתַּחְתָּיו הָאט אוֹיךְ אַ תַּקָנָה. אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי שְׁרֵייעֶט ! (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן ע״ח) : ״גִיוַואלְד זַייט אַייךְ נִישְׁט מְיַיאֵשׁ, קַיין יִאוּשׁ אִיז נִישְׁט פַּארְהַאנְדִין״ וַוייל דֶער בַּאשֶׁעפֶּער אִיז מִיט דִיר, דָא אוֹיכֶעט. אוּן דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אִיז מְחַזֵק אוּן מְעוֹדֵד אוּן מְשַּׂמֵחַ, אַז מֶען זָאל וִויסְן אַז מֶען קֶען זִיךְ נָאךְ אוּמְקֶערְן צוּם בַּאשֶׁעפֶּער, נָאר אַ מֶענְטְשׁ אִיז אַזוֹי צוּבְּרָאכְן, אוּן אוֹיךְ אִיז דָא מַחְלוֹקֶת אוֹיפְן הֵיילִיגְן רֶבִּי׳ן, אוּן דֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּינְ׳ס גְרוֹיסְקֵייט אוּן שֵׁיינְקֵייט אִיז נָאךְ פַּארְהוֹילְן פוּן דִי וֶועלְט, דֶערְפַּאר הֶערְט עֶר נִישְׁט דֶעם קוֹל, אוּן עֶר שְׁלָאפְט אַ טִיפְן שְׁלָאף.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק א, סִימָן ס) : דֶער צַדִיק וֶועקְט אוֹיף דֶעם מֶענְטְשׁ פוּן זַיין שְׁלָאף, וַוייל אַ מֶענְטְשׁ שְׁלָאפְט אָפּ זַיינֶע יָארְן, אוּן

אַפילו ער לערנט און דאַוונט, דאך שלאפט זיין מח.
און דער הייליגער רבי האט דעמאלטס געזאגט דעם
מאמר פון חוני המעגל, וואס די גמרא פארציילט
(תענית כא:): אז חוני המעגל האט זיך געלייגט שלאפן,
און ווען ער איז אויפגעשטאנען נאך זיבעציג יאר,
האט ער געזאגט: מי איכא דניים שבעים שנין, ווי
אזוי קען מען אפשלאפן זיבעציג יאר. [אונזערע לייט
האבן דערציילט, אז דער הייליגער רבי האט געצויגן
דעם אויבן דערמאנטן מאמר חז"ל מיט אזא מין טיפן
קרעכץ, אז ווער עס איז דארטן געווען, איז נתעורר
געווארן און געוויינט.] ווייל א מענטש כאפט נישט
אז די יארן פליען, און אט איז מען געבוירן געווארן,
און אט איז מען שוין דארטן אויבעט.

און ווען א מענטש זאל וויסן אין דער יוגנט, וואס
ער קען אויפטוען און וואסערע פארמעגן עס ליגט
פאר אים, וואלט ער נישט אויפגעהערט צו כאפן
גוטס, למשל מען זאגט פאר איינעם, אז מען לאזט
דיר אריין און דעם היכל פונעם קעניג און מען לאזט
דיר נעמען פון דעם אוצר וואס איז דארט, - וואס דו

ווילְסְט, אוּן וְויפִּיל דוּ ווילְסְט - בִּיז אַ גֶעוִויסֶע צַייט, וָואלְט דֶער מֶענְטְשׁ גֶעבְּרֶענְגְט זֶעק אוּן אַרַיין גֶעלֵייגְט דָארְט פוּן דִי טֵייעֶרְסְטֶע בְּרִילְיַאנְטְן אוּן דִימַאנְטְן, עֶר וָואלְט אֲפִילוּ נִישְׁט גֶענוּמֶען קַיין קוּפֶּער אוּן נִיטְאַמָאל קַיין גָאלְד אוּן זִילְבֶּער, נָאר אָנְגֶעפִּילְט גַאנְצֶערְטֶע זֶעק פוּן דָאס בֶּעסְטֶע, אוּן עֶר וָואלְט נִישְׁט גֶעהַאט קַיין צַייט, צוּ עֶסְן אוּן צוּ שְׁלָאפְן וְכוּ׳.

דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ הָאט מֶען אוּנְז גֶעגֶעבְּן דָא אוֹיף דִי וֶועלְט דִימַאנְטְן אוּן בְּרִילְיַאנְטְן, אוּן דָאס טֵייעֶרְסְטֶע וָואס אִיז נָאר שַׁיָיךְ, אַזוֹי וִוי חַזַ״ל זָאגְן (שַׁבָּת קיט:): אוֹיבּ אַ מֶענְטְשׁ זָאגְט נָאר אֵיין מָאל, אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא! צוּרַייסְט מֶען אִים אַ גְזַר דִין פוּן זִיבֶּעצִיג יָאר. אוּן דָא גֶעבְּט מֶען אוּנְז אַזֶעלֶעכֶע פַארְמֶעגְנְס, אוּן מֶען קֶען זָאגְן אַזוֹי פִּיל מָאל אִין טָאג אָמֵן, אַזוֹי אוֹיךְ הוּנְדֶערְט בְּרָכוֹת יֶעדְן טָאג, וָואס דָאס אִיז אַזוֹי טֵייעֶר אוּן חָשׁוּב, בִּפְרַט אוֹיבּ אַ מֶענְטְשׁ אִיז זוֹכֶה צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג; מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְמָרָא, מֶדְרָשׁ, הֲלָכָה, וְאַגָדָה, וָואס דָאס אִיז אִין הִימְל זֵייעֶר חָשׁוּב, אוּן וִוי לַאנְג מֶען לֶעבְּט קֶען מֶען דָאס אַלֶעס אַרַיין כַאפְּן,

דָאךְ אָבֶער כָאטְשׁ אַ מֶענְטְשׁ הָאט דִי אַלֶע מִצְווֹת, אוּן עֶר לֵייגְט תְּפִלִּין, עֶר גֵייט מִיט צִיצִית, מִיט אַ בָּארְד אוּן פֵּיאוֹת, אוּן עֶר הָאט אַ מְזוּזָה, עֶר הִיט שַׁבָּת, אוּן אַזוֹי וַוייטֶער, דָאךְ שְׁלָאפְט עֶר, וַוייל וִוי לַאנְג אַ מֶענְטְשׁ רֶעדְט נִישְׁט צוּם בַּאשֶׁעפֶער שְׁלָאפְט זַיין מֹחַ, פַּארְקֶערְט עֶר וואוּנְדֶערְט זִיךְ נָאךְ אוֹיף וֶוער עֶס רֶעדְט יָא צוּם בַּאשֶׁעפֶער, אוּן עֶס קוּקְט אִים אוֹיס וִוי עֶר רֶעדְט צוּ דִי וַואנְט, וָואס דָאס אִיז כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן, (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן ס"ב): וַוייל דֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיז דָא, אוּן מֶען קֶען צוּ אִים רֶעדְן יֶעדְן זַאךְ וָואס מֶען דַארְף, אוּן וָואס עֶס דְרוּקְט.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן רנ"ט): אַז דִי שְׁכִינָה שְׁטֵייט אַנְטְקֶעגְן דֶעם מֶענְטְשׁ בִּשְׁעַת עֶר שְׁמוּסְט זִיךְ אוֹיס, אוּן רֶעדְט זִיךְ אוֹיס זַיין הַארְץ, אוּן טְרֵייסְט אִים אוּן זָאגְט אִים: אִיךְ וֶועל דִיר הֶעלְפְן! נָאר גֶעב נִישְׁט אוֹיף, אוּן בֶּעט נָאךְ אוּן נָאךְ.

אוּן וֶוען אַ מֶענְטְשׁ זָאל וִויסְן וָואס דָאס הֵייסְט רֶעדְן נָאר אֵיין וָוארְט צוּם בַּאשֶׁעפֶער (עַיֵין לִיקוּטֵי

מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן צ״ו), אֲפִילוּ עֶר קֶען זִיךְ נִישְׁט אִינְגַּאנְצְן אוֹיסְרֶעדְן דָאס הַארְץ, קֶען עֶר אָבֶּער בֶּעטְן אֵיין דִיבּוּר: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אִיךְ בִּין צוּבְּרָאכְן, מַאךְ מִיר פְרֵיילִיךְ״, וָואלְט עֶר אַלְץ אַרַיין גֶעכַאפְּט נָאךְ אַ וָוארְט אוּן נָאךְ אַ וָוארְט, וָואס דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע זַאךְ.

בִּשְׁעַת דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי אִיז גֶעקוּמֶען וואוֹינֶען אִין שְׁטָאט בְּרֶסְלֶב הָאט עֶר דִי עֶרְשְׁטֶע זַאךְ גֶעפְרֶעגְט אוֹיבּ עֶס אִיז פַארְהַאנִין דָא אַ גוּט פְּלַאץ צוּ רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער? הָאט זִיךְ דֶער וָואס הָאט אִים בַּאגְלֵייט [וָואס אִיז גֶעוֶוען דָארְט אַ תּוֹשָׁב] זִיךְ אָנְגֶערוּפְן: אוֹיסֶערְן שְׁטָאט אִיז דָא אַ בַּארְג, וָואס אִין דֶעם בַּארְג אִיז דָא אַ הֵייל, אוּן דָארְטְן קֶען מֶען אַרַיין גֵיין, אוּן עֶס אִיז זֵייעֶר אַ גוּטֶער פְּלַאץ, נָאר עֶס אִיז אַבִּיסְל וַוייט פוּן שְׁטָאט. הָאט אִים דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי גֶעבֶּעטְן עֶר זָאל אִים וַוייזְן, אוּן עֶר הֵייבְּט אָן צוּ גֵיין מִיט אִים צוּ דֶעם פְּלַאץ, גֵייעֶנְדִיג זָאגְט אִים דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי: דוּ מֵיינְסְט אַז פוּן דָא בִּיז דָארְט קֶען מֶען נִישְׁט רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶּער? וִוי וַוייט אִיז פוּן

מוֹיל בִּיז צוּם הַארְץ?! וַוייל דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי הָאט אִים שׁוֹין גֶעוָואלְט אוֹיסְלֶערְנֶען אַז כָּאטְשִׁיג דָארְטְן אִיז טַאקֶע דֶער הֵייל, אָבֶער מֶען קֶען שׁוֹין אָנְהֵייבְּן צוּ רֶעדְן, נָאר וֶוען אִיךְ וֶועל קוּמֶען דָארְט וואוּ קֵיינֶער אִיז נִישְׁטָא, וֶועל אִיךְ זִיךְ קֶענֶען בֶּעסֶער אוֹיסְרֶעדְן דָאס הַארְץ (עַיֵּין פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק אוֹת שצד).

קוּמְט אוֹיס אַז אַ אִיד דַארְף אַזוֹי שְׁטַארְק שְׁפִּירְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער, אַז וואוּ עֶר אִיז נָאר, קֶען עֶר רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶער (עַיֵּין שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן ר"ל-רל"א), אוּן דַארְף נִישְׁט וַוארְטְן וְוילַאנְג עֶר וֶועט זוֹכֶה זַיין צוּ גֵיין אִין פֶעלְד (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן י"א. שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן רכ"ז), אוֹיךְ דַארְף עֶר נִישְׁט הָאבְּן קַיין חַבוּרָה צוּ דֶעם, [וָואס דֶעמָאלְטְס פֶעלְט שׁוֹין אוֹיךְ פוּנֶעם אֱמֶת. (עַיֵּין לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן נ"ב)]. וַוייל אַז עֶר אִיז שְׁטַארְק אִין דִי אֱמוּנָה קֶען עֶר 'שׁוֹין' רֶעדְן, אוּן דִי גַאנְצֶע וֶועלְט וָואס עֶר זֶעהְט, זָאל עֶר בַּאטְרַאכְטְן וִוי אֵיין גְרוֹיסֶער פֶעלְד, אוּן נָאר דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז דָא. [בִּפְרַט וֶוען עֶר פָארְט אַלֵיין מִיט זַיין קַאר וָואס דֶעמָאלְטְס הָאט עֶר אַ מָקוֹם מְיוּחָד (עַיֵּין שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן

רע״ד-ער״ה).] אוּן אַז עֶר אִיז אַרָאפּ גֶעפַאלְן אוּן עֶר שְׁפִּירְט נִישְׁט אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז דָא, זָאל עֶר פוּן דֶעם אַלֵיין מַאכְן אַ תְּפִלָּה: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אִיךְ בִּין אַרָאפּ גֶעפַאלְן אִיךְ שְׁפִּיר דִיךְ נִישְׁט, אִיךְ קֶען נִישְׁט רֶעדְן צוּ דִיר".

אָבֶּער צוּ דֶעם דַארְף מֶען הָאבְּן אַ מוֹרָא'דִיגְן תְּמִימוּת, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן ק"ד. שִׂיחוֹת הָרַ"ן סִימָן ל"ג, קנ"ד, וְעוֹד): אַז דֶער עִיקָר אִין תְּפִילָה אִיז 'תְּמִימוּת אוּן פְּשִׁיטוֹת' אַוֶועק וַוארְפְן דֶעם שֵׂכֶל, וַוייל בַּיי תְּפִלָּה קֶען מֶען נִישְׁט נִיצְן קַיין חָכְמוֹת, נָאר גְלֵייבְּן אַז דֶער בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים אִיז דָא. אוּן אֲפִילוּ אַז אִיךְ בִּין וַוייט וֶועל אִיךְ דָאס אַלֵיין בֶּעטְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן כ"ה). דָאס אִיז דִי אוֹצְרוֹת וָואס מִיר הָאבְּן, אוּן 'דֶער' לֶעכְטִיגְקֵייט פְּרוּבִּירְט דֶער סַמֶ"ךְ מֶ"ם צוּ פַארְהוֹילְן אוּן פַארְדֶעקְן רַחֲמָנָא לִצְלָן.

ג.

און אַזוֹי זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן ס"ז): עֶס אִיז דָא וָואלְקֶענֶעס וָואס פַארְדֶעקְן דִי שֵׂכֶל'דִיגֶע אוֹיגְן. [דָאס הֵייסְט אַז דֶער מֶענְטְשׁ כַאפְּט נִישְׁט אַז דֶער בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים אִיז דָא, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן ב): אַז וֶוען אַ מֶענְטְשׁ זִינְדִיגְט אִין פְּגַם הַבְּרִית רַחֲמָנָא לִצְּלָן, בַּאשַׁאפְט עֶר אַזֶעלְכֶע וָואלְקֶענֶעס וָואס זֶענֶען מְבַלְבֵּל דִי מַחְשָׁבָה עֶר זָאל נִישְׁט קֶענֶען שְׁפִּירְן דֶעם בַּאשֶׁעפֶער.] וָואס דָאס אִיז וָואס עֶס שְׁטֵייט אִין זוֹהַר הַקָדוֹשׁ (רַעֲיָא מְהֵימְנָא פִּנְחָס רנ"ב): אַז עֶס אִיז דָא רוֹמִי רַבָּתִי און רוֹמִי זְעִירְתָּא. און דִי מְפָרְשֵׁי הַזוֹהַר זָאגְן: אַז רוֹמִי רַבָּתִי; גֵייט אַרוֹיף אוֹיף אִיטַאלְיֶע וָואס דָארְט אִיז דִי קְלִיפָּה פוּן דִי רוֹמִיִים, און רוֹמִי זְעִירְתָּא; גֵייט אַרוֹיף אוֹיף גְרִיכְלַאנְד וָואס דָארְט זֶענֶען דִי יְוָנִים, וָואס דָאס זֶענֶען דִי צְוֵויי מוֹרָא'דִיגֶע טֻמְאוֹת פוּן אֶדוֹם און יָוָן וָואס פוּן דָארְט אִיז אַרוֹיסְגֶעקוּמֶען דִי שְׁטֶערְקְסְטֶע עֲבוֹדָה זָרָה, אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רַמְבַּ"ם זָאגְט (אִגֶרֶת תֵּימָן). וָואס דִי טוּמְאָה הָאט נֶעבֶּעךְ

גוֹרֵם גֶעוֶוען אַז מִילְיוֹנֶען אִידְן הָאט מֶען נֶעבֶעךְ גֶע׳הַרְגֶ׳ט מִיט דִי עֶרְגְסְטֶע מִיתוֹת אַכְזָרִיוֹת, אוּן ווִידֶער דִי כְּפִירוֹת אוּן אַפִּיקוֹרְסוֹת וָואס זֵיי הָאבְּן אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט אִין דִי וֶועלְט, אוּן נָאךְ גֶעשְׁלֶעפְּט רוֹב וֶועלְט, בִּיז אֲפִילוּ אִין אַ אִידְ׳ס הַארְץ פַּאלְט אַרַיין סְפֵיקוֹת אִין דִי אֱמוּנָה, אוּן עֶס דַאכְט זִיךְ אִים אַז דֶעם גוֹי׳ פֶעלְט גָארְנִישְׁט. אוּן עֶר כַאפְּט נִישְׁט אַז אַ אִיד וָואס אִיז בָּזֶה הָעוֹלָם קֶען אַרוֹיס כַאפְּן אַ יֶעדְן טָאג אַזוֹיפִיל דִיבּוּרִים צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, פוּן וֶוען עֶר מַאכְט אוֹיף דִי אוֹיגְן צוּפְרִי בִּיז עֶר לֵייגְט זִיךְ שְׁלָאפְן (עַיֵין לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק ב, סִימָן צ״ו), דָא אַ דִיבּוּר אוּן דָארְט אַ דִיבּוּר, אוּן דִי אַלֶע דִיבּוּרִים קְלוֹיבְּן זִיךְ צוּזַאם, אוּן וֶוען דֶער מֶענְטְשׁ זָאל ווִיסְן דָאס טֵייעֶרְקֵייט פוּן יֶעדְן דִיבּוּר וָואס עֶר רֶעדְט צוּם בַּאשֶׁעפֶער (עַיֵין לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן סִימָנִים צ״ה-ק״ב, וְעוֹד), וָואלְט עֶר נִישְׁט גֶעוֶוען אַזוֹי צוּבְּרָאכְן, אוּן וָואלְט זִיךְ גֶעקֶענְט דֶערְהַאלְטְן, אוּן אַרוֹיס גֵיין פוּן זַיין גָלוּת.

וָואס דָאס הָאט מֶען טַאקֶע גֶעזֶעהְן בַּיי אוּנְזֶערֶע לַייט, וָואס זֶענֶען גֶעוֶוען נֶעבֶעךְ פַארְשִׁיקְט אִין וַוייטְן

קַאלְטְן סִיבִּיר, דָאךְ װִיבַּאלְד זֵיי הָאבְּן גֶעהַאט דֶעם דִיבּוּר הָאבְּן זֵיי זִיךְ גֶעקֶענְט דֶערְהַאלְטְן.

אִין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִיז גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער צַדִיק הָרַב הַקָדוֹשׁ מִ׳מַאכְנוּבְקָא זי״ע, וָואס עֶר אִיז אַפָּאר יָאר גֶעוֶוען אִין סִיבִּיר, צוּפִיל הָאט עֶר נִישְׁט גֶעקֶענְט אַרְבֶּעטְן, וַוייל עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ שְׁוַואכֶער מֶענְטְשׁ, אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעהָאלְפְן מֶען הָאט אִים גֶעלָאזְט זַיין דָארְטְן אִין אַ קְלֵיין הַייזְקֶעלֶע, אוּן עֶר הָאט זִיךְ אַסַאךְ אוֹיסְגֶעבֶּעטְן בַּיים בַּאשֶׁעפֶער, אַז עֶר הָאט נִישְׁט דָא קַיין מִנְיָן, אוּן עֶר הָאט נִישְׁט דָא וֶוער עֶס זָאל עֶנְטְפֶערְן אָמֵן, בִּיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט רַחֲמָנוּת גֶעהַאט, אַז מֶען הָאט גֶעלָאזְט זַיין וַוייבּ אַהִין קוּמֶען, וָואס דָאס אִיז גֶעוֶוען אַ מוֹרָא׳דִיגֶער חֶסֶד. נָאכְדֶעם וֶוען מֶען הָאט אִים אַרוֹיסְגֶענוּמֶען פוּן דָארְט מִיט אַסַאךְ גֶעלְט אוּן פְּרָאטֶעקְצִיֶע, אוּן מֶען הָאט זֵיי בֵּיידֶע גֶעבְּרֶענְגְט אוֹיף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָאט עֶר גֶעמַאכְט אַ בֵּית הַמִדְרָשׁ אִין בְּנֵי בְּרַק, אוּן אַ עוֹלָם אִיז גֶעקוּמֶען קוּקֶען דֶעם נֵייעֶם רֶבִּין, הָאבְּן זֵיי גֶעזֶעהְן אַן אִינְטֶערְסַאנְטֶע זַאךְ ! אַז פַארְן דַאוֶוענֶען בַּיי דִי בְּרָכוֹת

גֵייט עֶר צוּ צוּם וַוייבֶּער שׁוּהְל, אוּן עֶר הֵייבְּט אָן צוּ זָאגְן בְּרָכוֹת, אוּן דִי רֶעבִּיצִין עֶנְטְפֶּערְט אָמֵן, נָאכְדֶעם זָאגְט זִי דִי בְּרָכוֹת, אוּן עֶר עֶנְטְפֶּערְט אָמֵן!, אִיז גֶעוֶועזְן פוּן זַיינֶע נָאנְטֶע וָואס זֵיי הָאבְּן אִים פְּרוּבִּירְט מַסְבִּיר צוּ זַיין: עֶס פַּאסְט נִישְׁט פַארְן רֶבִּי׳ן אַזַא הַנְהָגָה! הָאט עֶר גֶעֶנְטְפֶערְט: אִיךְ הָאבּ יָארְן גֶעבֶּעטְן בַּיים בַּאשֶׁעפֶּער אַז אִיךְ הָאבּ נִישְׁט גֶעהֶערְט קַיין אָמֵן, קַיין בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ וְכוּ׳, בִּיז אִיךְ הָאבּ אוֹיסְגֶע׳פּוֹעֵלְ׳ט בַּיים בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים עֶר זָאל מִיר הֶעלְפְן, אוּן מִיט נִיסִים מַמָּשׁ, הָאט מֶען גֶעלָאזְט מַיין רֶעבֶּעצִין אַהִינְקוּמֶען דָארְט, וואוֹינֶען אִין סִיבִּיר, אִין עֶפֶּעס אַ כַאטְקֶעלֶע, וָואס דוּרְכְדֶעם הָאבּ אִיךְ כָאטְשׁ פוּן דֶעמָאלְטְס גֶעקֶענְט עֶנְטְפֶערְן אָמֵן, אוּן אִיךְ הָאבּ מִיךְ דָארְט אַזוֹי אַיינְגֶעפִירְט, אַז וֶוען דִי רֶעבִּיצִין הָאט גֶעזָאגְט בְּרָכוֹת, הָאבּ אִיךְ גֶעעֶנְטְפֶערְט אָמֵן, אוּן וֶוען אִיךְ הָאבּ גֶעזָאגְט בְּרָכוֹת, הָאט זִי גֶעֶנְטְפֶערְט אָמֵן, אוּן יֶעצְט וַוייל מֶענְטְשְׁן קוּקְן אוּן לַאכְן, זָאל אִיךְ אוֹיפְהֶערְן דִי הַנְהָגָה?!

הָאט עֶר זִיךְ אוֹיסְגֶעדְרִיקְט אַמָאל, אוּן גֶעזָאגְט: אִין סִיבִּיר הָאבְּן זִיךְ צְוֵויי חַסִידוּתְ׳ער דֶערְהַאלְטְן, מִיט דִי גְרֶעסְטֶע מְסִירוּת נֶפֶשׁ, בְּרֶסְלְבֶ׳ער חֲסִידִים, מִיט לִיוּבַּאוְוִיטְשֶׁ׳ער חֲסִידִים.

עֶס אִיז גֶעוֶוען אַ אִיד צְוִוישְׁן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ עֶר הָאט גֶעהֵייסְן ר׳ נָטֶע גוּרֶעלִיק, [עֶר אִיז קוֹדֶם גֶעוֶוען אַ חַבַּ״ד׳סְקֶער בָּחוּר, אוּן עֶר הָאט גֶעהַאט גוּטֶע כִּשְׁרוֹנוֹת, עֶר הָאט גֶעקֶענְט ׳סֵפֶר הַתַּנְיָא׳ אוֹיף אוֹיסֶעוֵויינִיג, אוּן עֶר אִיז מְקוּרָב גֶעוָוארְן צוּ אוּנְזֶערֶע לַייט אִין אוּמַאן, עֶר פְלֶעגְט דָארְט זַיין בַּיים הֵיילִיגְן רֶבִּי׳נְס צִיוּן,] אוּן מֶען הָאט אִים נֶעבֶּעךְ גֶעכַאפְּט אוּן פַארְשִׁיקְט אוֹיף סִיבִּיר, אָבֶער וִויבַּאלְד עֶר הָאט שׁוֹין גֶעוְוִיסְט פוּן דֶעם סוֹד פוּן רֶעדְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אִיז עֶר שׁוֹין נִישְׁט פַארְלוֹירְן גֶעוָוארְן אֲפִילוּ דֶעמָאלְטְס אוֹיךְ נִישְׁט, אוּן עֶר הָאט גֶעהַאט יֶעדְן טָאג אַסַאךְ הִתְבּוֹדְדוּת, הָאט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער גֶעהָאלְפְן, אַז עֶר הָאט מוֹצֵא חֵן גֶעוֶוען בַּיי דִי רְשָׁעִים, אוּן עֶר הָאט זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ אַ אוֹיסְטֶערְלִישֶׁע זַאךְ אַז מֶען הָאט אוֹיף אִים רַחֲמָנוּת גֶעהַאט, אַז מֶען הָאט אִים גֶעגֶעבְּן

אַרְבֶּעט אִינֶעוֵויינִיג, בַּיי זֵייעֶרֶע אָפִּיסֶע״ס, אַז עֶר הָאט גֶעדַארְפְט בְּרֶענְגֶען הָאלְץ און אָנְהֵייצְן, בְּרֶענְגֶען וַואסֶער און דָאס אָפְּקָאכְן צוּ מַאכְן טֵיי, וָואס דָאס אִיז גֶעוֶוען פַאר אִים אַ מוֹרָא׳דִיגֶע יְשׁוּעָה, אַז עֶר דַארְף נִישְׁט גֶעפְרוֹירְן וֶוערְן אַרְבֶּעטֶענְדִיג אִין דִי וֶועלְדֶער.

אִיז אָבֶּער גֶעוֶוען דָארְטְן אוֹיךְ אַ גַלַח׳ס טָאכְטֶער, און בַּיינַאכְט נֶעמְט זִי אִים אָן רֶעדְן צוּ אַן עֲבֵירָה, און אִיז אִים מַסְבִּיר: דוּ וֵוייסְט דוּ בִּיזְט אַלֵיין און אִיךְ בִּין אַלֵיין וְכוּ׳, אִיז עֶר אַרוֹיס אִין וַואלְד און גֶעשְׁרִיגְן: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם וִוי אֵיידֶער אִיךְ זָאל קוּמֶען צוּ אַ עֲבֵירָה רַייס מִיר אוֹיס דִי הַארְץ, און אִיךְ זָאל עֶנְדֶערְשׁ דָא בְּלַייבְּן, אִיךְ וִויל נִישְׁט בְּשׁוּם אוֹפָן דוּרְכְפַאלְן״. און אַזוֹי אִיז גֶעוֶוען יֶעדְן אֵיינְצִיגְן נַאכְט פַאר דְרֵיי יָאר, זִי הָאט אִים אַלְץ אָנְגֶעְרֶעדְט, און יֶעדֶע נַאכְט אִיז עֶר אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען שְׁרֵייעֶן: אַל תְּבִיאֵנוּ לִידֵי נִסָיוֹן, אִיךְ זָאל נִישְׁט הָאבְּן קַיין נִסָיוֹן.

עֶנְדְלִיךְ נָאךְ דְרֵיי יָאר וִויבַּאלְד עֶר הָאט גֶעטוּעֶן דִי אַרְבֶּעט גוּט, אִיבֶּערְהוֹיפְּט עֶר הָאט גֶעהַאט אַזוֹיפִּיל

תְּפִילָּה אוּן הִתְבּוֹדְדוּת, הָאט מֶען אִים בַּאפְרֵייט. פַאר מֶען הָאט אִים בַּאפְרֵייט, הָאט מֶען פַּאר אִים גֶעמַאכְט אַ גֶעזֶעגֶענוּנְגְס סְעוּדָה, זִיךְ צוּ בַּאדַאנְקֶען פַאר זַיין גוּטֶע אַרְבֶּעט, הָאט זִי זִיךְ אוֹיפְגֶעשְׁטֶעלְט אוּן גֶעזָאגְט: אוֹיבּ עֶס אִיז דָא אַ הֵיילִיגֶער בָּחוּר אוֹיף דִי וֶועלְט, קֶען זִי מֵעִיד זַיין, אַז דָאס אִיז 'דֶער' הֵיילִיגֶער בָּחוּר.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעהָאלְפְן עֶר אִיז צוּרִיקְגֶעקוּמֶען אוֹיף אוּמַאן, הָאט עֶר דָאס דֶערְצֵיילְט דָארְטְן, הָאבְּן אַלֶע מֶענְטְשְׁן גֶעוֵויינְט: אַ מֶענְטְשׁ הָאט אַזַא נִסָיוֹן אַזוֹי וִוי יוֹסֵף הַצַּדִיק אוּן נָאךְ מֶער, אוּן דָאךְ הָאט עֶר זִיךְ גֶעקֶענְט דֶערְהַאלְטְן. הָאט עֶר דֶעמָאלְטְס גֶעזָאגְט מִיט דֶעם לָשׁוֹן: וֶוען אִיךְ הָאבּ וֶוען נִישְׁט דֶעם עִנְיָן פוּן הִתְבּוֹדְדוּת אוּן אִיךְ גֵיי וֶוען נָאר מִיטְן שֵׂכֶל וָואלְט אִיךְ דוּרְכְגֶעפַאלְן! וָואס הָאט מִיר דֶערְהַאלְטְן? אַז אִיךְ הָאבּ גֶערֶעדְט צוּם בַּאשֶׁעפֶּער!.

דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן ע"ח): דֶער דִיבּוּר אִיז אַזוֹי וִוי אַ מַאמֶע, אַ מַאמֶע גֵייט

מִיט מִיטְן קִינְד אֲפִילוּ אִין שְׁמוּצִיגֶע פְּלֶעצֶער, אוּן וַואשְׁט אִים אוּן רֵיינִיקְט אִים אָפּ אוּן טוּט אִים אִיבֶּער, אֲפִילוּ עֶר הָאט אַ שְׁלֶעכְטְן גֶערוּךְ, דִי זֶעלְבֶּע זַאךְ דֶער דִיבּוּר, גֵייט מִיט מִיטְן מֶענְטְשׁ, אֲפִילוּ עֶר אִיז אַרַיינְגֶעפַאלְן אִין שְׁמוּצִיגֶע פְּלֶעצֶער, וְוִיבַּאלְד עֶר רֶעדְט צוּם בַּאשֶׁעפֶער וֶועט דָאס אִים אָפְּהִיטְן.

אָבֶּער צוּ דֶעם דַארְף מֶען הָאבְּן אַ שְׁטַארְקֶע אֱמוּנָה, אוּן דֶער עִיקָר ׳גְלֵייבְּן אִין זִיךְ׳. דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ״ן חֵלֶק א, סִימָן ס״א): אַזוֹי וְוִי מֶען דַארְף הָאבְּן אֱמוּנָה אִין בַּאשֶׁעפֶער, אַזוֹי דַארְף מֶען הָאבְּן אֱמוּנָה אִין זִיךְ. אַז אִיךְ קֶען אוֹיךְ, אוּן אִיךְ וֶועל אוֹיךְ פּוֹעֵלְ׳ן בַּיים בַּאשֶׁעפֶער.

הָרַב הַחָסִיד רֶבִּי יִצְחָק בְּרֵייטֶער הי״ד, [פוּן גְדוֹלֵי אַנַ״ש אִין פּוֹלִין] פְּלֶעגְט זָאגְן: דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי בְּרֶענְגְט בַּיי דִי מַעֲשֶׂה פוּן בֶּערְגִיר וְעָנִי (סִיפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֶׂה י): אַז דֶער רוֹצֵחַ הָאט גֶעזָאגְט פַאר דִי בַּת מֶלֶךְ: אוֹיבּ דוּ וֶועסְט רֶעדְן אֵיין וָוארְט הַרְגֶ׳ע אִיךְ דִיר. הָאט עֶר מִיט דֶעם מַסְבִּיר גֶעוֶוען: דָאס אִיז עֲמָלֵ״ק פוּן דִי לָשׁוֹן פוּנֶעם פָּסוּק (וַיִּקְרָא א, ט״ו): ׳וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ׳.

דָאס הֵייסְט עֲמָלֵק וָוארֶענְט דֶעם מֶענְטְשׁ: אַז דוּ וֶועסְט רֶעדְן, וֶועל אִיךְ דִיר דֶערְוָוארְגְן.

זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן ס"ז) אַז דָאס אִיז דֶער חוּרְבָּן בֵּית הַמִקְדָשׁ, וַוייל דֶער בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז דֶער פְּלַאץ וואוּ מֶען קֶען רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶּער, אוּן אִיז דֶער פְּלַאץ פוּן דַעַת אוּן שֵׂכֶל! אַזוֹי וִוי דִי גְמָרָא זָאגְט (בְּרָכוֹת לג.): **כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵעָה כְּאִלוּ נִבְנֶה בֵּית הַמִקְדָשׁ בְּיָמָיו.** אוּן אַז מֶען הָאט נִישְׁט קַיין שֵׂכֶל, אוּן עֶס וֶוערְט אַ חוּרְבָּן אִין דִי מוֹחִין [נֶערְוְון] פוּן אַ מֶענְטְשׁ, דָאס אִיז חוּרְבָּן בֵּית הַמִקְדָשׁ, דָא הֵייסְט אַז אַ מֶענְטְשׁ וֶוערְט בַּיי זִיךְ זֵייעֶר צוּבְּרָאכְן, אוּן עֶר קֶען זִיךְ נִישְׁט דֶערְהַאלְטְן וֶוען עֶס גֵייט דוּרְךְ אוֹיף אִים אַ גְרוֹיסֶע נִסָיוֹן.

הָרַב הַחָסִיד רֶבִּי לֵוִי יִצְחָק [בֶּענְדֶער] זַצַ"ל הָאט פַארְצֵיילְט אַ אִינְטְרֶעסַאנְטֶע מַעֲשֶׂה: אִין אוּמַאן אִיז גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער עוֹשֶׁר, וָואס עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען צוּם בּוּטְשֶׁער אוּן צוּם בֶּעקֶערֵיי אוּן צוּם גְרָאסֶערִי, אוּן אָפְּגֶעשְׁמוּעֶסְט מִיט זֵיי, אַז אוֹיף זַיין חֶשְׁבּוֹן זָאלְן זֵיי אַרוֹיס גֶעבְן יֶעדֶע וָואךְ פַּאר אַלֶע אָרֶעמֶעלַייט, וָואס

וֶועלְן קוּמֶען מִיט אַ צֶעטְל פוּן אִים, אוּן עֶר הָאט דָאס בַּאצָאלְט, אוּן קֵיינֶער הָאט נִישְׁט גֶעוואוּסְט פוּן וואוּ עֶר בַּאצָאלְט דָאס, וַוייל עֶר הָאט גֶעהַאט אַ נָאמֶען פַאר אַ גַבַּאי צְדָקָה.

וַיְהִי הַיוֹם, עֶס הָאט זִיךְ אִיבֶּערְגֶעדְרֵייט דֶער רֶעדְל, עֶר הָאט שׁוֹין נִישְׁט גֶעהַאט קַיין גֶעלְט צוּ גֶעבְּן, פַארְשְׁטֵייט זִיךְ אַז וֶוען מֶען אִיז גֶעקוּמֶען אִין גְרָאסֶערִי אוּן אִין פִישׁ סְטָאר אוּן אִין בֶּעקֶערִי, הָאט מֶען מֶער נִישְׁט אַרוֹיס גֶעגֶעבְּן פַאר דִי אָרֶעמֶעלַייט. הָאט מֶען אִים בַּאפַאלְן, דוּ גַנָב! דִי גַזְלָן! דוּ קַארְגֶער! הָאט עֶר זִיךְ גֶעבֶּעטְן: וָואס זָאל אִיךְ טוּהְן וֶוען אִיךְ הָאבּ גֶעהַאט הָאבּ אִיךְ דָאךְ גֶעגֶעבְּן, יֶעצְט הָאבּ אִיךְ נִישְׁט. אוּן פוּן שׁוּהְל צוּ שׁוּהְל הָאט מֶען אִים פַארְטְרִיבְּן, אִיז עֶר אַרַיין גֶעפַאלְן אִין אַ מָרָה שְׁחוֹרָה רַחֲמָנָא לִצְלָן, אוּן גֶעטְרַאכְט צוּ זִיךְ, אִיךְ הָאבּ דָאךְ גֶעהָאלְפְן אַלֶעמֶען, אוּן נִישְׁט גֶענוּג אִיךְ הָאבּ פַארְלוֹירְן מַיין גַאנְצֶע פַארְמֶעגְן, אִיז מֶען מִיךְ נָאךְ מְבַזֶה מִיט דִי גְרֶעסְטֶע בִּזְיוֹנוֹת? אִיז עֶר אַזוֹי גֶעלִיגְן אִין אַ דֶעפְּרֶעשָׁא״ן, אוּן עֶר אִיז נִישְׁט אַרוֹיס פוּן

שְׁטוּב. מֶענְטְשְׁן הָאבְּן גֶעקְלַאפְּט אִין פֶּענְסְטֶער, אוּן גֶעשְׁרִיגְן דִי גַנָב, פַּארְוָואס קוּמְסְטוּ נִישְׁט אַרוֹיס!.
[וָואס דָאס אִיז בֶּאֱמֶת זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶער נִסָיוֹן, וַוייל עֶר הָאט דָאךְ יֶעדְן גֶעהָאלְפְּן מִיט דִי גְרֶעסְטֶע מְסִירַת נֶפֶשׁ, אוּן דָא אִיז מֶען אַזַא ׳כָּפוּי טוֹבָה׳ וָואס דָאס אִיז דִי מִיאוּסְ׳טֶע מִדָה. אִיךְ בִּין גֶעקוּמֶען צוּ אַזַא נִסָיוֹן, אָבֶער בָּרוּךְ הַשֵׁם אִיךְ הָאבּ נִישְׁט גֶעדַארְפְּט אַז יֶענֶער זָאל מִיר מְחַיֶה אוּן מְחַזֵק זַיין, וַוייל אִיךְ הָאבּ גֶעהַאט דִי הַקְדָמוֹת אוּן דָאס הִתְחַזְקוּת פוּנֶעם הֵיילִיגְן רֶבִּין, אוּן רֶבִּי נָתָן זַ״ל. אַדְרַבָּה דַוְקָא דוּרְכְדֶעם הָאבּ אִיךְ זוֹכֶה גֶעוֶוען צוּ זֵייעֶר שֵׁיינֶע סְפָרִים. אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (סֵפֶר הַמִדוֹת אוֹת דַעַת סִימָן לג).]

בִּיז עֶס אִיז גֶעקוּמֶען אַ בְּרֶסְלְבֶ׳ער חָסִיד צוּ אִים אוּן הָאט אִים גֶענוּמֶען אוֹיסְרֶעדְן: דֶער בַּאשֶׁעפֶער הָאט דִיר אוֹיסְפְּרוּבִּירְט מִיט אַ גְרוֹיסֶע עֲשִׁירוּת, אוּן דוּ בִּיזְט בֵּייגֶעשְׁטַאנֶען דֶעם ׳נִסָיוֹן הָעוֹשֶׁר׳ הוּנְדֶערְט פְּרָאצֶענְט, יֶעצְט פְּרוּבִּירְט דִיר דִי בַּאשֶׁעפֶער אוֹיס מִיט עֲנִיוּת, צוּ זֶעהְן וִוי אַזוֹי דוּ וֶועסְט זִיךְ יֶעצְט דֶערְהַאלְטְן, אוּן צוּ דַיין עֲנִיוּת הָאט דֶער

אֵייבֶּערְשְׁטֶער נָאךְ צוּגֶעשְׁטֶעלְט אוֹיכֶעט אַז מֶען שְׁרַייט דִיר נָאךְ, גַנָב! גַזְלָן! און מֶען שְׁפֶּעט פון דִיר, און מֶען רֶעדְט אוֹיף דִיר כָּל דָבָר אָסוּר, פַּאסְט דָאס דֶען דִיר אַז יֶעצְט זָאלְסְטוּ נִישְׁט בֵּיישְׁטֵיין דֶעם ׳נִסָיוֹן הָעוֹנִי׳? און אַזוֹי הָאט עֶר אִים צוּגֶערֶעדְט, אַז עֶר זָאל גֵיין אִין בֵּית הַמִדְרָשׁ, דַאוֶוענֶען מִיט מִנְיָן. הָאט עֶר גֶעזָאגְט: אִיךְ הָאבּ דָאךְ מוֹרָא אַז מֶען וֶועט אוֹיף מִיר אַרוֹיף טַאנְצְן, הָאט עֶר אִים גֶעזָאגְט: שְׁוַוייג! און מַאכְט דִיךְ נִישְׁט צוּטוּהְן, וַוייל דוּ וֵוייסְט דָאךְ אַז דוּ הָאסְט יָא גֶעטוּעֶן גוּט, און אַזוֹי הָאט עֶר אִים אוֹיסְגֶערֶעדְט.

בִּיז עֶר הָאט אִים אַזוֹי מְחַזֵק גֶעוֶוען, אַז עֶר אִיז גֶעוָוארְן בַּיי זִיךְ אוֹיפְגֶעבּוֹיט. און אִיז שׁוֹין גֶעגַאנְגֶען אִין בֵּית הַמִדְרָשׁ, און עֶר הָאט אָפְּגֶעשְׁוִויגְן אוֹיף אַלֶע בִּזְיוֹנוֹת. פַארְשְׁטֵייט זִיךְ וִויפִיל קֶען מֶען שׁוֹין מְבַזֶה זַיין אַ אִיד, און צוּבִּיסְלֶעךְ זֶענֶען אַלֶע מִיד גֶעוָוארְן אִים צוּ רוֹדְפְ׳ן, און צוּבִּיסְלֶעךְ אִיז עֶר גֶעקוּמֶען צוּ זִיךְ, און נִישְׁט נָאר דָאס, נָאר דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט

גֶעהָאלְפְן אַז עֶס הָאט זִיךְ צוּרִיקְגֶעדְרֵייט דֶער גַלְגָל, אוּן עֶר אִיז גֶעוָוארְן צוּרִיק אַן עוֹשֶׁר.

וַוייל עֲנִיוֹת אוּן עֲשִׁירוּת אִיז נָאר תָּלוּי אִין דֶעם מֹחַ פוּנֶעם מֶענְטְשׁ, וַוייל בַּיים בַּאשֶׁעפֶּער אִיז דָא גֶענוּג גֶעלְט. אַזוֹי וִוי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִיקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן מ): אַז וֶוען אַ מֶענְטְשׁ הָאט אַ "שֶׁפַע כְּפוּלָה" פֶּעלְט אִים גָארְנִישְׁט. חַזַ"ל זָאגְן (קֹהֶלֶת רַבָּה, פֶּרֶק א, סִימָן ל"ד): **יֵשׁ לוֹ מָנֶה רוֹצֶה מָאתַיִם.** וֶוער עֶס הָאט הוּנְדֶערְט וִויל צְוֵויי הוּנְדֶערְט. וַוייל דִי טֶבַע פוּן אַ מֶענְטְשׁ אִיז, אַז שְׁטֶענְדִיג שְׁפִּירְט עֶר וִוי עֶס פֶּעלְט אִים, אָבֶּער אַז אַ מֶענְטְשׁ קוּקְט אוֹיף דֶעם וָואס עֶר הָאט יָא, פִּילְט עֶר זִיךְ וִוי אַן עוֹשֶׁר, אוּן עֶר אִיז זוֹכֶה צוּ אַ "שֶׁפַע כְּפוּלָה" [דָאפֶּעלְטֶע שֶׁפַע].

חַזַ"ל זָאגְן (אָבוֹת פֶּרֶק ד, מִשְׁנָה א): **אֵיזֶהוּ עָשִׁיר הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ.** וֶוער אִיז אַן עוֹשֶׁר? דֶער וָואס אִיז פְרֵיילִיךְ אוּן צוּפְרִידְן מִיט זַיין חֵלֶק. אוֹיךְ זָאגְן חַזַ"ל (נְדָרִים מא.): **דְדָא בֵּיהּ כּוּלָא בֵּיהּ, דְלֹא דָא בֵּיהּ מַה בֵּיהּ. דַעַת קָנִיתָ מַה חָסַרְתָּ.** אַז אַ מֶענְטְשׁ הָאט שֵׂכֶל הָאט עֶר אַלֶעס, אוּן עֶס פֶּעלְט אִים גָארְנִישְׁט, אָבֶּער טָאמֶער

הָאט עֶר נִישְׁט קַיין שֵׂכֶל, אוּן עֶר אִיז אוּמְצוּפְרִידְן, פֶּעלְט אִים זֵייעֶר אַסַאךְ. אַזוֹי וִוי חַזַ״ל זָאגְן (בָּבָא קַמָּא צב.) בָּתַר עַנְיָא אָזְלָא עַנִיוּתָא. נָאכְן אָרִימַאן גֵייט נָאךְ דָאס אָרִימְקֵייט. דָאס הֵייסְט; מִיט זַיין נָאכְגֶעלָאזְטְקֵייט אוּן אוּמְצוּפְרִידְנְקֵייט צִיעֶט עֶר אַלֵיין אַרוֹיף אוֹיף זִיךְ נֶעבֶּעךְ דָאס אָרִימְקֵייט.

ד.

דֶער הֵיילִיגֶער בַּארְדִיטְשׁוּבֶער רָב זי״ע זָאגְט (הוּבָא בְּסֵפֶר אוֹר תּוֹרָה לְהָרַב הַקָּדוֹשׁ בַּעַל צֶמַח צֶדֶק מְלִיוּבַּאוִויטְשׁ זי״ע, נַ״ךְ ח״ב, עָמוּד א, צ״ז): פַארְוָואס זָאגְט דֶער פָּסוּק מִיט דֶעם לָשׁוֹן חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ? וַוייל ׳חֲזוֹן׳ אִיז מִלָּשׁוֹן ׳חִזָּיוֹן׳ וָואס דָאס אִיז אַ לָשׁוֹן פוּן נְבוּאָה, זָאגְט עֶר: אַז וֶועגְן דֶעם רוּפְט מֶען דֶעם שַׁבָּת ׳שַׁבָּת חֲזוֹן׳ וַוייל וֶוער עֶס הָאט רֵיינֶע אוֹיגְן, דֶער קֶען ׳זֶעהְן׳ דֶעם שַׁבָּת דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, וְויאַזוֹי עֶס וֶועט אוֹיסְזֶעהְן, אוּן וְויאַזוֹי עֶס וֶועט אַרָאפְּקוּמֶען, וָואס דָאס וֶועט נִמְשָׁךְ וֶוערְן נָאר דוּרְךְ תְּפִלָּה.

עֶס וֶוערְט גֶעבְּרֶענְגְט אִין סֵפֶר שַׁעַר הַמֶּלֶךְ (שַׁעַר ד, פֶּרֶק ו): אַז חַזוֹן אִיז רָאשֵׁי תֵּיבוֹת חָ׳צִי זַ׳עַם וְ׳חָצִי נֶ׳חָמָה, הַאלְבּ אִיז צָארְן אוּן הַאלְבּ אִיז טְרֵייסְט, וַוייל חוֹדֶשׁ אָב דִי עֶרְשְׁטֶע הֶעלְפְט בִּיז תִּשְׁעָה בְּאָב, אִיז זַעַם, אָבֶּער נָאכְדֶעם אִיז נֶחָמָה, דָאס הֵייסְט וֶוען דֶער מֶענְטְשׁ שְׁפִּירְט אַז עֶס אִיז עֶק וֶועלְט, אוּן עֶר טְרַאכְט, וָואס וֶועט שׁוֹין זַיין מִיט מִיר, דָאס אִיז טַאקֶע חָצִי זַעַם, אָבֶּער נָאכְדֶעם דַארְף עֶר וִויסְן אַז עֶס אִיז דָא חָצִי נֶחָמָה, אַז דֶער בַּאשֶׁעפֶּער וֶועט אִים הֶעלְפְן, אוּן מֶען טָאר נִישְׁט וֶוערְן צוּפַאלְן פוּן קַיין שׁוּם זַאךְ, כָּל זְמַן מֶען הָאט דֶעם דִיבּוּר.

דָאס אִיז אוֹיךְ וָואס דֶער פָּסוּק פַּאנְגְט אָן דִי וָואךְ אוּן זָאגְט (דְבָרִים א, א): **אֵלֶה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּיבֶּר מֹשֶׁה.** מֹשֶׁה רַבֵּינוּ הָאט דָא גֶעזָאגְט מוּסָר מִיט לִיבְּשַׁאפְט: אִיר הָאט דָאךְ דֶעם כֹּחַ פוּן ׳אֵלֶה הַדְּבָרִים׳ וָואס דָאס מֵיינְט ׳רֶעדְן צוּם בַּאשֶׁעפֶּער׳. וָואס דוּרְכְדֶעם וָואלְט מֶען פוּן אַלֶעם גֶערַאטֶעוֶועט גֶעוָוארְן.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן אַז מִיר זָאלְן שׁוֹין אַלֶע זוֹכֶה זַיין צוּ זֶעהְן דֶעם בִּנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּתִפְאַרְתּוֹ, בְּבִיאַת גּוֹאֵל צֶדֶק בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם

הספר
הקדוש הזה

נדפס לטובת נשמת בעל מחבר
של הספר הזה מאור עינינו,
חיות נפשינו, עטרת ראשינו, כבוד
קדושת מרן הגה"ק רבי

אליעזר שלמה

בן רבי

מנחם זאב

זצוקללה"ה
נלב"ע י"ד שבט תשע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

בס"ד
בשורה טובה ומשמחת!
שוין יעצט
דא צו באקומען
אפגעשיקט יעדע וואך
צו אייער
טיר
אויף די פאסט
די שטארק אויפגעכאפטע
וועכנטליכע קונטרסים
עצתו אמונה
הערליכע בריוו, שאלות
ותשובות אין אלע אקטועלע
נושאים אין טאג טעגליכן לעבן,
געשריבן דורכ'ן ראש ישיבה
הרה"ג ר'
יואל רוטה
שליט"א
היכל הקודש
רופט אדער טעקסט
קרן הדפסה היכל הקודש
718•387•2691
אדער שיקט א אימעיל צו: subscribe@kerenhadfusa.org
חיזוק אום טיר
goodpointmediainc@gmail.com